
V ČR mají vysokoškoláci o 66 procent vyšší mzdy, než celá populace

Diplom z VŠ, lepší postavení i plat

V ČR mají vysokoškoláci o 66 procent vyšší mzdy, než celá populace

Vysokoškolské vzdělání přináší jeho absolventům řadu výhod. Prakticky ve všech vyspělých zemích nacházejí vysokoškoláci v porovnání s méně vzdělanými lidmi snadněji zaměstnání a jsou méně ohroženi nezaměstnaností. Jejich práce je zpravidla kvalifikovanější i zajímavější a získávají za ni vyšší odměnu. Neplatí to však všude stejně, ani pro každého vysokoškoláka. Z mezinárodního srovnání vyplývají veliké rozdíly v tom, jak se daří vysokoškolákům v různých zemích.

Záleží i na stavu ekonomiky

Zaměstnatelnost vysokoškoláků je v každé zemi do značné míry ovlivněna především celkovou situací ekonomiky a pracovního trhu. Přitom míra nezaměstnanosti vysokoškoláků je v rozvinutých zemích světa oproti celkové míře nezaměstnanosti zhruba poloviční.

Absolventi vysokých škol do 30 let jsou na tom o něco hůře, neboť vstupují nově na pracovní trh a nemají žádné zkušenosti ani pracovní historii a většinou jen zprostředkované kontakty. Jejich míra nezaměstnanosti se proto pohybuje většinou na stejné úrovni jako celková nezaměstnanost a lépe jsou na tom ti z nich, kteří u svých zaměstnavatelů pracovali již během studia.

Česko, Polsko, Maďarsko, Slovensko

Nejlépe z vyspělých zemí OECD jsou na tom absolventi vysokých škol v Polsku, na Slovensku, v České republice a v Maďarsku. Tedy v zemích, kde nastala obdobná situace: dynamický společenský a sociální rozvoj umocněný vstupem do EU, doprovázený relativně nízkým podílem vysokoškoláků, po nichž proto na trhu práce roste poptávka.

Naopak nejhůře jsou na tom na pracovních trzích svých zemí absolventi vysokých škol na jihu Evropy - v Řecku, Itálii, Francii a Španělsku.

Čím méně, tím lépe

Pro to, jak kvalifikovanou práci vysokoškoláci vykonávají, je nepochybně podstatné, jaká povolání jsou vlastně na pracovním trhu k dispozici a kolik vysokoškoláků se o ně uchází. V průměru nejvíce kvalifikovanou práci mají vysokoškoláci v Maďarsku, České republice, Polsku, Portugalsku, Itálii a na Slovensku. Je to do značné míry dáno právě tím, že jich je v těchto zemích nejméně.

Proto je například u nás řada vysoce kvalifikovaných povolání, jako jsou právníci, lékaři, vysokoškolští pedagogové nebo odborníci v oblasti výpočetní techniky, obsazena absolventy vysokých škol přinejmenším na stejné úrovni jako v mnoha zemích, které přitom mají vysokoškoláků podstatně více.

Vysokoškolačka sekretářkou?

V Česku ne, v Dánsku klidně Na druhé straně v zemích s vysokým podílem vysokoškoláků nastupují absolventi poměrně často na pracovní místa s nižšími kvalifikačními nároky, v Evropě to platí především o Španělsku. Vysokoškolské vzdělání tam totiž přestalo být postačující podmínkou pro dobré uplatnění na trhu práce a možnosti výběru povolání se absolventům podstatně snížily.

Vněkterých u nás tradičně středoškolských povoláních, jako jsou odborní administrativní pracovníci nebo zdravotní sestry, pracují například v Dánsku, Španělsku, Francii, Švédsku nebo ve Spojeném království převážně absolventi vysokých nebo vyšších odborných škol. Vysokoškoláci ve starých zemích EU tvoří dokonce více než 20 procent pracovníků ve skupině povolání kancelářských pracovníků, sekretářek a nižších úředníků, zatímco v České republice je jich mezi nimi stále ještě minimum.

Vysokoškoláků je u nás málo

V České republice zůstávají počty vysokoškoláků oproti jiným rozvinutým zemím stále nízké. Poslední údaje OECD říkají, že v populaci ve věku 25-64 let mělo v roce 2004 v České republice pouze přes 12 procent osob terciární vzdělání, které zahrnuje nejen tradiční univerzity a vysoké školy, ale například také vyšší odborné školy a různé další nevysokoškolské instituce, avšak v průměru zemí EU to byl bezmála dvojnásobek. Lépe na tom nejsme ani při srovnání zemí podle podílu vysokoškoláků ve věku 25-34 let. I v této mladší věkové skupině je na tom Česká republika mizerně.

JAN KOUCKÝ A MARTIN ZELENKA, Středisko vzdělávací politiky **Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy**